

AKATALPA

Kasım 2000

Sayı : 11

SONBAHAR EGLOGU

Gültekin EMRE

Sonbaharın yüz rengi vardır; ilkbaharın on, belki o bile değil!
Sonbaharın renkleri Türkçede, İngilizcede, Fransızcada, Yidişçede farklı farklıdır; ama belki bugün bilinmeyen, yitmiş bir dilde, ya da belki gelecekte doğacak ve dünyanın en gelişkin dili olacak bir dilde sonbaharın bugün ifade edilemeyen renklerinin ifade edildiği görülmüştür, görülecektir; sonbaharın renkleri belki de bindir, milyondur; ilkbaharın beş yüz, bin.

Sonbaharda ilkbahar da vardır... İlkbahar en çok yeşildir, Uludağ Üniversitesi Görükle kampüsüne gelir, buradaki çim alanlara bakarsanız, ya da biraz Uludağ'a tırmanır iğne yapraklılar ormanına bakarsanız, alın size ilkbahar!

"Baharla hazan birleşemez, ortada yaz var"mış. Geçin; o sizin dediğiniz belki de Avni Anıl'ın en güzel şarkısı, acemkürdi; isterseniz size söyleyebiliriz, çok da severiz bu şarkıyı, ama, ifade ettiği şey doğru değil. Asıl yaşlı, eli bastonlu, beyaz sakallı olan yazdır; sonbahar, hazan, güz değil!

Güz son gürlüktür ve isterse, istenirse, şans yaver giderse bir ömürden uzun sürdüğü görülür. Nekâhet mi diyorsunuz? Hastalıktan sonraki iyileşme, yaz suyunun üzerine sırt üstü yatıp gökyüzüne bakma? Öyle. Böyle bir şans yaşamamızı dileriz; o ne dinginlik, o ne huzurdur!

Yazı çekin aradan; Paris'te ya da tek tük, turistik kıyı kasabalarımızda gördüğünüz, bir dudağı yerde bir dudağı gökte kapkara bir delikanlıyla sapsarışın bakımlı mı bakımlı bir genç kızın parmakları birbirine kenetli kaldırımlarda seyirtiş, sekişidir, baharla hazanın birlikteliği.

"Sen baharında çiçeklen, ben hazanımda solayım, sevgili yâr"mış. Şarkının bu nakarat dizesi, bu doyunluk, öylesine geç ve güzel gelir ki, arada bin yıllar geçmiş gibidir.

Kasımpatı sonbaharda açar, sanki sinameki de. Arayın başka çiçekler de bulacaksınız bu renkler mevsiminde açan. Güller zaten her mevsim...

Ve inanmayacaksınız... Eylülün son gününde Tophane yamaçlarından merdivenlerden aşağı iniyorduk ki ne görelim?.. Erguvanın biri dayanamamış, koyvermiş renklerini, orasından burasından!

"Erguvanlar geçip gittiler bahçelerden / Geriye sadece erguvanlar kaldı" diyor ya Hilmi Yavuz. Sanki gördüğümüz o erguvan, ya da onlardan biri. Belki de değil.

Belki de bu yüzden, ama bu yüzden olmayabilir de : Melahat Pars'ın hicaz şarkısı "Ben gamlı hazan sense bahar, dinle de vazgeç"ini hiçbir zaman sevmedik. Şimdi, evet olgunluk sularındayız ama, biz bu şarkıyı ergenlik yıllarımızdayken de sevmemiştik.

Çünkü dünya vuslattır. Dünyanın kimi bölgelerinde dört mevsim yoktur, ama bizde, iyi ki mevsimler dörttür. Bunların da en güzeli elbette sonbahardır.

Varsın, bu arada neredeyse bütün çiçekler ilkbaharda açsın. Neyse ki ilkbaharda da sonbahar çiçekleri açamıyor, der, bin bir renge bakar kalırız, bakakalırız...

Arkadaşlar, size şiir gibi sonbaharlar yakışır!

DÜNYANIN BİN BİR HALİ

Dolu nasıl dolar
12 on ikiden nasıl vurulur
Boş nasıl boşalır

Loy loy loy

Yol neden yorulur
Kar niçin kor olur
Köz neyle körülenir

Oy oy oy

Su neden solar
Yol niçin susar
Kıl nasıl kıvrılır

Ah ah ah

Bu dağ neden orada
Bu aşk neden böyle
Bu akşam neden yaşlı

Loy loy loy

Düğüm neden pencere değil
Sevdim neden pişman değilim
Taş neden taş olduğuna sevinir

Vay vay vay

Dünya neden dönüyor

Ahmet Ada, Sina Akyol, Hayati Baki, Ramis Dara, Melih Elal, Gültekin Emre, Haydar Ergülen, Metin Güven, Mustafa Köz, Fatma Nur, Serdar Ünver, İhsan Üren.

ADI KÜÇÜCÜK İŞLEVİ BÜYÜK BİR DERGİ : KÜÇÜCÜK

Melih ELAL

Uzunca bir süredir, gazete görünümündeki edebiyat dergilerinden söz ediyorum. Orhan Veli ve arkadaşlarının çıkardıkları *Yaprak*'tan esinlenerek, bu dergilere yaprak tarzı dergiler diyorum.

Gerek yazılarıma gelen tepkilerden, gerekse çevremden edindiğim izlenimlerden yola çıkarak, bu tarzdaki dergileri incelemeyi sürdüreceğim. Çünkü bu yolda işaretler alıyorum. Doğaldır ki, öncelikle yayın yaşamını noktalamış, yazın dünyasının gömütlüğüne yerleşmiş dergiler benim için bir yerde daha önemli.

Belki bir gün, bu dergiler sona erdikten sonra, yayın yaşamını sürdüren dergilerden de söz ederim. Ha, bu arada kimi okurlarımın *Şiir-lik*'ten söz etmekte geç kalmadın mı, dediklerini duyar gibi oluyorum. Hemen bu önsezimi, önsezimden kaynaklanan soruyu yanıtlayayım. Bir tarihte *Yeni Biçem*'de *Şiir-lik*'ten ayrıntılı biçimde söz etmiştim. Bu yazının ertesinde biri olumlu, biri olumsuz, iki de dönüt almıştım.

Şiir-lik'in seçkinci şiir anlayışından ötürü, som şiirler yayımlıyor, demiştim. O dönemde düzenli olarak yayımlanan *İzlek* dergisinde bir arkadaş, benim bu, som şiir, söylemimden yola çıkarak, içlerinde hepsi mi som şiir, hiç som olmayan yok mu, diye sormuş ve beni tiye almıştı.

Olumlu yana gelince; *Şiir-lik*'in küçük puntolar kullanması beni rahatsız etmiş, dergi ile birlikte bir de büyüteç verilmeli demiştim. Gültekin Emre de, ilk karşılaşmamızda, önerinizi dikkate alacağım, demişti. Kaderin ne garip cilvesidir ki, şimdi biz de daha çok şiir ve yazı yayımlayabilmek için *Akatalpa*'da aynı yolu izliyoruz. Öyleyse promosyon modasının yaygın olduğu bu dönemde biz de okurlara birer büyüteç armağan edelim, derim.

Galiba söz amacından oldukça uzaklaştı. Oysa ben sizlere Eylül 1979 ile Haziran 1980 tarihleri arasında İzmir'de 10 sayı yayımlanabilen, yaprak tarzı dergilerden biri olan *Küçücük*'ten söz edecektim.

Küçücük, İzmir'de, A. Cumhuriyet Yazıcı'nın yönetiminde ve karikatürist Nezih Danyal'in desteğiyle, 24'e 32 cm boyutlarında 8 sayfa olarak yayımlanır. Derginin logosu, sol üst köşede renkli olarak, küçük harflerle "*küçücük*" biçiminde verilir ve logonun rengi ilk sayıda kırmızı iken, diğer sayılarda değişen renklerde yayımlanır.

Çıkarken, *Küçücük* imzalı yazıda "Türkiye toplumunun sınıfsal çelişkileri karşılaşmaya, uzlaşmazlığa doğru gelişmektedir. Varolan karşıtlıklarda işçi sınıfından yana seçmesini yapan arkadaşlar; Türkiye'nin değişiminde, kültürel katılımla, yazınsal, sanat yaratışlarını, üretimlerini tekilden çoğula yaygınlaştırma amacıyla bir yayın çevresinde bir araya geldik. Amaçlarımıza, ilkellerimiz doğrultusunda katılacak sizleri de aramızda görmeyi dileriz." denilerek, sosyalist gerçekçilikten yana tavır alınacağı bildirilmekte ve "Birlikte oluşturacağımız bu çalışma ortamı, siyasal içerikli ayrımların yarışma ve düşmanca çelişkilerin, karşıtlıklarının geliştiği bir yayın olmamalıdır. Bunun yerine dostça çelişkilerin, tartışıldığı,

çözümlendiği bir düzey yaratılmalıdır." denilerek de düşüncelerin çatışmasından çok, düşünce ayrılıklarının özgürce tartışılmasının sanata olumlu katkı sağlayacağı hatırlatılmaktadır. *Küçücük* yayımlandığı 10 sayı boyunca, bu özelliğini, tutarlı bir biçimde korur.

İlk sayının ön yüzünde yer alan, Türkiye Yazınında "Küçücük" ve Orhan Kemal, başlıklı imzasız yazıda derginin adının ilham kaynağının, Orhan Kemal ve onun anlattığı küçük insan olduğu da, okura sezinletiliyor. Bunu, Naci Çelik'in, *Türkiye Defteri*'nin Ağustos 1974 sayısından çıkan yazısından yapılan şu alıntıyla daha da iyi anlıyoruz: "Orhan Kemal romanlarının geleneksel özelliği; kolay okunurluk ve çarpıcı son 'Küçücük'ü unutulmaz kılıyor".

Küçücük'ün ilk sayısında Salih Yurttaş, Siyaset Edebiyat İlişkileri Gençler ve Türkiye'de Sosyalizm; Anatoly Lunacharsky, Mayakovski Üzerine adlı yazıları; Ahmet Güntan'ın, Hafif Şiirlerden Mektup; Tarık Günersel'in, Bitmemiş Bir Şiir; Asım Öztürk'ün, Yarımın Parçasıyım; Levent Küey'in, 1978'de; Halim Yazıcı'nın, Sensizliği Vatanımın; Fergun Özelli'nin, Bil ki adlı şiirleri yer alır.

Küçücük, yayımlandığı sürece, işçi-yazın, sansür-yazın, faşizm-yazın, savaş-yazın gibi konuları gündeme getirir ve tartışır. Yazın yaşamına bir canlılık getirir. Bir süre sonra *Küçücük* de, ülkedeki süreli yayınların karşılaştığı açmazlarla karşılaşır. Haziran 1980 tarihli 10. sayısında "Dostlar Üzülmesin" başlıklı Salih Yurttaş imzalı yazısıyla yayın yaşamına veda eder. Veda yazısının sonunda "*Küçücük* adıyla yayımladığımız sona ererken işte bu anlayışın son bulmayacağını sanıyoruz. Yine bu yüzden bu anlayışı desteklemiş, güçlendirmiş dostlar üzülmesin diyoruz. Ayrıca ne yazık ki varlığını duyduğumuz, sezindiğimiz küçük düşmanlarımız ise hiç sevinmesinler. Yine yazacağız, yine yayımlayacağız." denilerek yazma isteğinin ve eyleminin sürdüğü açıklanır.

Küçücük'te benim dikkatimi çeken, 7. sayıdan başlayarak görünen, Yeşim Dormen'in "Ankara Sokak Metinleri" oldu. Kent üzerine farklı bir söylem, keşke sürseydi ve kitaplaşsaydı. Yanılıyor da olabilirim. Belki de kitaplaşmıştır.

Yeniden, dergiye dönelim. *Küçücük*'te yönetimi, Mart 1980 tarihli 7. sayıda, İ. Galimidi alır. Bu kan değişimi derginin yaşamını uzatamaz ve 10. sayıda yayımına son verir.

Son sayıda, Salih Yurttaş'ın veda yazısının dışında Ahmet Yeşil ile Yeşim Dormen'in yazıları; Erol Çankaya, Siyami Yozgat, A. Mirahor, Hakan Keni, Halim yazıcı, Levent Küey, Tarık Günersel (somut şiir), M. Mümtaz Tuzcu, Murathan Mungan, Ali Cengizkan, Yıldırım Türker, M. Müfit Erel, Güniz Baykam, Yalçın Ulukaya, İ. Yılmaz Dalkılıç, Ahmet Güntan, Ali Menteş, Fergun Özelli'nin şiirleri yayımlanır.

Kısacık (*Küçücük*) 10 ay süresince yazın yaşamında adından büyük, uzun işler başarır. Kapanmasının ardından yazarları, farklı yayın organlarında yayın yaşamlarını sürdürürler.

RAMİS DARA
SAKLI ZAMANLAR
Bursa üzerine denemeler
Çıktı!
İsteme adresi : Asa Kitabevi
Ünlü Cad. Sönmez İş Sarayı, No : 20 BURSA
Tel : (0 224) 220 40 74

Sina AKYOL

“TAŞ YORUMLARI”NDAN

KALMAK ÜSTÜNE BEŞ ÜNLEM

Taşın kaldığı, o lahit!

Kaldım da kaldım; hay zaman!

Dedim; susmaktır... hünerdir!

Hün, dediydim... avazıma!

Avazıma avaz kaldım!

EK

Ben duvara baktıkça
Duvar bana bakardı.

İri çatladı taş.

Pes!

Fatma NUR

LONGUZLAR / AKINTILAR

yedi

ey sevdiğim
aşk dediğin seyrelmemiş
mısır tarlası mıdır
düşüğünde ortasına
haşlanmadan çıkılamaz

yağmur vurmuş kara incir
düşse ey yâr payına
anlar mısın
yürekteki yaraya
şeker serpsen şerbet olmaz

karadeniz alsın kıyıları
ay olup koyakları
aşamaz mıyım
göz yaş dökmek istemem
kim derdi ki
vaktiymiş ayrılığın

Serdar ÜNVER

BOHÇA

“Çekti gitti”
Diye bir dize
Çöktüğünde şiire
Düşünme yerini

Başa ya sona
Ne fark eder
Sar bir güzel
Ve bohçala şiiri.

Hayati BAKİ

HAYAT YAPRAKLARI

ay yaprakları, x

ay vadinin üstünde, izliyor
gölgesini : ırmağın göğsünde(n) :
sağıyor bu kederli aşk
zamanın memesinden ânın sütünü :
ayrılığın ağzında kan.

işte bir insan : her şey
bozuluyor : düşlem, korku imdi,
çıplaklığın yalanı yok : gerçek
rüyâya rastlıyor otların çiyinde :
yorgun bir damla düşüyor içine.

ayak izlerimiz suyun mermerinde
dans ediyor ayla : ayn ve
aynâ : sen, bildircin zamanı
ürpertinin kalbi, kaygının ritmi :
gel söyle, yanıma otur.

ağlama : vadinin üstünde ay.
korkma : ben ırmağım, hakikat.
çok eski amforayım : içinde.
imdiyim : ay şarkıları sensin :
ikimiz kederliyse, bundandır.

ay vadinin üstünde. – – aynâ.

BİR BURSA KAHVESİ İÇİN BEŞ MİNİK YAZI

Ramis DARA

1. *Kimi Akşamlar Sizi Ancak Mahfel Kurtarır*

Çünkü kimi akşamlar sizi ancak Mahfel kurtarır.

Kışınız ve yazınız, baharlarımız buraya, Bursa'ya yapışmıştır. Kurtaramaz, kurtulamaz, buradan çıkamazsınız. Aslında belki istemezsiniz de bunu. Hayatımıza ve Bursa'ya sonsuz özgürlük olarak bakmış; bunu böyle görmüşsünüzdür. Bir dünya, bir şehir, bir insan, yani hayat ne kadar ve nasıl özgürlük olabilirse o kadar ve öyle.

Ama o gün bir şey olmuştur. Griden zifiriye uzanan bir süreç için bin bir küçük olumsuzluk toplanmış, sanki örgüt kurmuştur. Kıvıllı kıvıllı... Soksalar da kurtulsanız!..

Hayır, o kadar kolay değil. Hem değer mi? Nasılsa bir gün... Kalırsınız.

Kitaplar?.. Çekmez.

Yazmak?.. İçinizden gelmez.

İnsanlar?.. Kesmez. Hem zaten biraz da onlardan ağmamış mıdır bu ağı?

Alkol?.. Hayır, kesinlikle! Böyle zamanlarda bunu telaffuz etmeyin...

Peki Mahfel? Bence bir deneyin...

Onlarca sohbetçinin lebalep doldurduğu bu çay bahçesinde boş bir masa bulmaya çalışın. Dolu demeyin. İsterseniz bulursunuz çünkü. Oturun. Çayınız gelir birazdan, ya da gazozunuz.

Bir dünya konuşan arasında yanınızdaki ister matematik çalışsın, ister önerdiğiniz kalın bir kitabı okumaya başlasın; siz de insan, araç ve Gökdere'den yükselen ince su sesleri arasında belki bir şeyler okur ya da böyle minik bir denemeye başlarsınız; iyi gelir...

(Nilüfer şehrin orta-batısında 2000 Yazının sıcağına dayanamadı; burada şehrin orta-doğusunda Gökdere ince de olsa akıyor, akıyor, akıyor...)

Çınar, akasya, akçağaç, incir, erik, kuru bir ağaç gövdesini görünmez kılıp çevreyi şenelten sarmaşık, küçük defne, bahçenin köprüden yandaki köşesinde, simitçinin tam arkasında bulunan leylak... Karşınızdaki şehir kütüphanesi... Hayır, bunlar değil; insanların söyleşen sesleri iyi gelir...

Beyninizin tozu alınmış, yüreğiniz serinlemiştir biraz, matematik çalışan ya da kitap okuyanla, konuşmaya başlarsınız.

Gerçekten : Yoğun, yorgun, şer güçlerin sultasında geçen günlerin akşamında, Mahfel sakın, serin ya da sıcak (neye ihtiyacınız varsa o!) bir kucaktır. Korur, sevecenlikler saçar, pırpışlar, dinlendirir.

Tam da o sırada görürsünüz ki gökte ay büyük bir sinidir...

Tevekkeli...

Böyle diyenler olur...

Belki... Bu sizin konunuz değil.

Eflatun mürekkepli kalem sayfanın sonuna şu sözleri yazmıştır :

Elveda karaturantulala laklaptus, merhaba ey esenlik!

2. *Mahfel'in Sabahları*

24 Ağustos 2000 akşamı, arkadaşlarla Mudanya-Kumyaka'ya İhsan Üren'in doğum gününü kutlamaya gittik. Bu, hepimiz için ilkti... Doğrusu balıkla Tekirdağ rakısı da çok iyi gitti...

İhsan Hoca bir ara Mahfel yazımı okuduğunu ve fazla beğenmediğini söyledi : Yazı Mahfel'i yansıtmıyordu. Örneğin, hiç tasvir yoktu.

Ona hak verdim. Ama bir itirazla : Orada Mahfel'in anlatımından çok, bir insanın iç bunalıtısı ve bunu aşma süreci anlatılıyordu. Ayrıca bu tarihi çay bahçesine, başka yerlerde, örneğin *İpek Şehrin Günlüğü*'nün başındaki yazıda da değinmiştim ve tekrardan kaçınmalıydım.

Ama öyle bir durumda da yazımın başlığı farklı olmalıydı belki, diyorum şimdi kendi kendime :

"Kimi Akşamlar Sizi Ancak Mahfel Kurtarır"! Niçin başka yer değil de Mahfel?..

Cevap : Mahfel o yazıda, somut bir mekân olduğu kadar, soyut bir yerdide; bir tür simge.

Bu simge-mekânın sabahı ve gündüzüne ilişkin bir iki küçük çizgi de şimdi mi çizsem?..

Bir sabah işiniz biraz avareliğe izin vermiştir; kampüse geç gideceksinizdir ya da tatildir. Mahfel'in öğleden sonraki ve akşamki hıncahın doluluğu yoktur ve yaşlılar, orta yaşlılar, genç çiftler arasında sabahın özel müşterileri vardır.

İşte birkaç tanıdık yüz...

Bursa kültür-sanat dünyasının önde gelen adlarından avukat Ekrem Demiröz güne burada gazetelerini okuyarak başlar.

Karikatürist dostum Kemal Akkoç da burada çaylanır sık sık. Bazen yanında bir başka karikatürist, Zeki Bulut bulunur.

Şemsettin Şen, Bursa basınından izlediğime göre, yerel siyasetçilerin renkli kişiliklerinden. Son zamanlarda yerel medyada yazı yazıp program yapmaya da başladı. O da Mahfel'dedir bazen, saat onlara doğru.

Ben de kimi zaman sabahın köründe, Gemlik'ten kopup gelmiş Serdar Ünver'le burada buluşurum; börek, çörek ya da simit yer, çay içeriz birlikte ve Melih Elal'i bekleriz. Malum : *Akatalpa!*.. Onun bir işini halledeceğizdir!

Sevgili Hüsam, Namazgâh'ta otururdu bir zamanlar ve kimi sabahlar ÇGD'deki işine gitmeden buraya uğrardı; rastlaştıysak çayı birlikte içerdik...

Hilmi Haşal bir koşu Adana'dan Bursa'ya düşmüşse ve cumarteside öğleden sonrasıysa, yine burada buluşuruz. Nadir Gezer ve başka dostlarla da, ikindiden akşama akan sulara burada çay içmiştik.

İhsan Deniz'le de, rastlaştıysak... Örneğin bir pazar öğleden sonra kapalı mekânın bol dumanlı (sigara!) ortamında konuştuk. Şiirde konuya ifrit olan şair dostum, bir dönem Setbaşı Köprüsünden atlayarak canına kıymış olan eski bir dostu için bir Setbaşı şiiri yazmak istediğini söylemişti... Yazar mı?..

Mustafa Durak şehrin bu yakasını pek kullanmaz, üstelik çay da içmez, onunla Mahfel'de oturamadık. Ali Özcelebi Hocam ve Odile Hanımla da.. Bu eksiklikler telafi edilir mi bilmem...

Mecit, Asa Kitabevinden pazarları dışında dışarı günışığına çıkmaz. Raif, Orhangazi'den koşup gelmiştir ama burada, Mahfel'de değil, Asa'da, Kozahan'da, Gümüşçeken'de karşılaşır, laflarız.

Metin Güven evinin ve kedilerinin adamı benim tanıdığımdan bu yana. Acaba ilkençlik yıllarında burada oturmuş mudur?..

İhsan Hocayla da oturduğumuzu hatırlamıyorum burada... Oysa Nahit Kayabaşı'yla *Biçem*'i çıkarırlarken Mahfel'in hemen arkasında, İpekçilik Caddesinin başında bir büro tutmuşlardı. O dönemlerde sanırım şehri yaşamayanlardandım ben...

Şimdilerde Mahfel'de, Setbaşı çevresinde, Yeşil'le Tophane arasında, şehrin kalbinde yaşıyorum diye susturuyorum zamanı...

Ve bu sabah da, dünyanın bütün sabahlarının toplamı olarak, Mahfel'deki bir sabahı yazdığımı sanıyorum...

3. *Mahfel Lokanta Olamaz!*

Yüzyıllık bir kahveyi ızgara salonuna dönüştürmek onu öldürmek değilse nedir?

Kampus, 15 Haziran 2000, s. 10

Yuvarlanan taşlar yosun tutmazlarsa, hep değişen mekânlar da zaman tutmazlar, tarihsellik kazanamaz, yaşayamazlar...

Kampus, 22 Haziran 2000, s. 10

Mahfel, Arapça 'mahfil', 'toplanma yeri' demek. Türkiye'de insanların en kolay toplanabildikleri yerlerse, kahveler. Bunların dışındaki bütün mekânlarda; camiler, sinemalar, lokantalar ve benzeri yerlerde, günün ancak belli saatlerinde bulunabilir, bir süre sonra oradan ayrılmak zorunda kalırsınız.

Bursa'nın en güzide güzergâhı, Setbaşı'ndan ya da Yeşil'den başlayıp Çekirge'ye uzananıdır; bunun da en önemli bölümü, sanıyorum Setbaşı'yla Ulucami, ya da iki yandan azıcık çeker uzatarsak, Yeşil'le Çakırhamam arasıdır. Bu birkaç kilometrelik ana-güzergâhta zemine oturup caddeye, kaldırımlara bakan tek toplanma yeri, yani kahve, Mahfel'dir –Yoksa "*Mahfel'dir*" mi!

Ulucami'nin batsındaki Nargileciler kahvesini çoktan boğazlamışlar, ızgara salonuna dönüştürmüşlerdi.

Şimdi sıra sonuncusunda!

SSK'nın malı Mahfel'i Mado dondurmaları kiralamış. Kaç yıllığına bilmiyorum. Firma, belki biraz harap, ama bir o kadar da

tarihi değer taşıyan çay bahçesini yeniden düzenlerken önüne çıkan ağaçları genç yaşlı demeden kesiyor. –Geride kalanlar da betonla sıkboğaz edilmeseler!

Bir sabah, ip iri diri gövdesiyle, kuru ama, bahçeye doğal bir tanırtanrıça heykeli edasıyla bakan bir ağacın, beyni törpüleyen bir gürlütle lime lime doğrandığını görüyorsunuz. Tezyini bir duvar yapılmış da... Oysa, kuru ama diri devasa ağaç cilalanarak, süsleme amacıyla yapılan duvarın ortasında bırakılsa, çok daha güzel bir görünüm ortaya çıkacaktır. Ayrıca bu tarihi ağaç, gümrak bir sarılıcıyla yemyeşil kaplanmıştı... Neyse, buna yorum ya da bakış farkı, diyorsunuz, diyelim : Olur a, müstecirin ya da mimarının da bir bildiği, zevki vardır!

Üç beş gün geçiyor, 26 Eylül 2000 Salı sabahı (Hep de sabah, ortalık fazla kızışmadan!) iki işçi verandaya çıkmış, üç beş yaşındaki genç bir akçaağacı hırpalıyor, sarsıyor. Ağaççık kıvrıyor. Bu da ne, diyor, kapalı mekândan doğrulup pencereye yöneliyorsunuz ki, avludaki üçüncü bir işçi, elindeki ilkel aletle, çoktan kopartmış fidanın zeminle bağını. Üstteki ikili, yaka paça yukarı çekiyor kurbani, arkada geçen yıl yakılan yerde açılan çukura (bodrum) fırlatıyor. Üç kiralık kişiden ikisi arkadan kollarını tutuyor masum delikanlının, üçüncüsü susturucu takılı tabancayı, göğsüne boşaltıyor birkaç el, ceset yere yığılmıyor, kolundan tutanlar onu arkadaki hendeğe fırlatıyor. Öldürme olayı ve benim çayım bittiğinde, kan izlerine koşuyor, ağaççığın yerde kalan kökünü görmek istiyorum; kanı anında temizlemişler, kökün üstüne birkaç kürek beton dökmüşler...

Diyelim ki bunlar küçük işler. Yaz aylarında onlarca sinek öldürürüz. Hatta farkında olmadan ayağımızın altında ezdiğimiz karıncalar, börtü böcekler yok mu? Bunun sonucunda sineğin, börtü böceğin kökü mü kuruyor sanki! Ağaç soyunun kökü mü kuruyacak!

Sevgili Türkiyeliler, çağdaşlarım, en büyük öldürme olayı, toplukuyum da, Osmanlının son yıllarından Cumhuriyetimizin 77. yılına, bu günlere armağan olarak gelen bir çay bahçesinin lokantaya dönüştürülmesi değil midir dersiniz?

Bir ay boyunca çay ve benzerlerine ödenecek para, lokantaya bir iki girişte ve bir saatte ödenir : Müstecirin elbette hesabı bu... Ama kamuya mal olmuş, doğal anılar müzesi ya da hazinesine dönüşmüş mekânların kedinin köpeğin yemediği, yılanın çıyanın içmediği parayla takasında, daha hassas olunması gerekmez mi? Buralardan varını, bire 103 kazanılsın, yetmez mi; nasılsa bire 1003 kazanılacak başka pek çok alan var!

Kamunun anıları kör paraya satılamaz, efendiler!..

4. İşte Leylağı da Kesmişler!

Leyla'yı değil evet ama, işte leylağı kesmişler!

Zaten Leylaların hesabı iyi kötü soruluyor da, leylağın, defnenin ve benzerinin hesabı sorulmuyor, sorulamıyor ülkemizde : Alt tarafı küçük bir ağaç değil mi canım!

Ayrıca leylakların, defnelerin, erguvanların, çınarların hesabı soruluyor olsaydı, insanla ilgili sorulacak hesap mı olurdu?..

30 Eylül 2000 gecesi evime gitmek üzere Setbaşı köprüsünü geçmiş Mahfel'e doğru yürüyordum ki, köşedeki leylağın yerinde yeller estiğini gördüm. Oysa bu süs çalısı, bahçenin dışında, köprüyle bahçenin arasından dereye inen merdivenlerin yanı başından yükseliyordu, kendi küçük göğüne doğru... Nasıl oldu, ne yapıldıysa, yeni duvar örülürken, işte onu da kesmişler!

Onu kesenler, kesme buyruğunu verenler ya da buna göz yumanlar, bir kez olsun bir leylak salkımını dalından koklamışlar mıdır dersiniz? Bu kokuyu içlerine çekmişler midir? Yapmış olsalardı, ya da rastlantıyla söz konusu kokuya tanık olsalardı eğer, onun bu küçük ağaçtan geldiğini bilselerdi, aynı eyleme katılırlar, buna göz yumarlar mıydı acaba?..

Hüzzam çok sevilir ülkemizde, çok sevildi. Mahfel'in köşesindeki leylağı ortadan kaldıranlar, Sadettin Kaynak'ın "Leylakların hayali, salkımların emeli / Görmektir her gönülden hâkim bir hanım eli" diye başlayan şarkısını dinlemişler midir dersiniz?

Buradaki "hanımeli"nin hem, –yine çok güzel kokulu– bir bitki, hem de "bir hanımın eli" anlamına gelebileceğini düşünmüşler midir? Düşündüler, şarkıyı dinlediler ve hatta sevdiyse bile, oradaki leylağın şuradaki yalnız çalıcık olduğunu sanırım bilmiyorlardı...

Bilenlerin, duyanların bu 'katle' katılacağını sanmıyorum.

Okuyanların da!

Leylak, bu toprakların en eski sahiplerinden. Büyük ihtimal, Osmanlılar döneminden, belki onlardan da önce Bitinyalılar döneminden geliyor. Bitinya başkenti Prusa, Hisar içinde bugünkü bakışla küçük bir kasabaydı kabul; yani Mahfel en çok Osmanlılardan geliyor. Kesilen leylaksa 3-5 yaşıyla daha dünkü çocuktuktu. Ama bunlara kıyanların ve buna tanık olan bizlerin, şu andan başlayarak belki bu kadar da yaşayacak zamanımız yok yeryüzünde. Hangi kalp krizinin, ya da beyin kanamasının, trafik kazasının... bizi hangi anda götüreceğini bilmiyorsak, çevremizle daha barışık, sokağımıza caddemize daha saygılı, gelecek zaman ve mekânlara; bizim de tanıklık ettiğimiz, bize de tanıklık etmiş bir şeyler taşıyan, daha güzel bir dünya bırakma gayretiyle yaşamamız gerekmez mi?

Sevgili türdeşlerim! Yapım ille de yakım, yıkım ve kesimden mi geçmeli?..

Ayrıca, kaç Leyla kaç leylak, kaç leylak kaç Leyla eder hiç hesaplanabilir mi?..

5. Mahfelli Son Yazı

Mahfel dolayısıyla iki şehre selam yollamak, buralarda bulunan iki mekânı anmak istiyorum. Şehirlerin biri Antalya...

Antalya'daki ANSAN Sanat Bahçesi de tıpkı Mahfel gibi şehrin en önemli caddesinin kıyısına 'konuşlanmış'. Ama burayı sanatsever bir belediye başkanı Antalyalı sanatçılara vermiş. Bilebildiğim kadarıyla bir sekiz on yıldır ANSAN Sanat Bahçesi iyi kötü, kavga dövüş yürüyor.

Sanatçılar, yazarlar, özellikle şairler, kavga etmeyi, kırmayı ve kırılmayı, küstüşmeyi pek severler; en iyi becerdikleri şeylerin başında bu gelir, daha doğrusu belki de ellerinde olmadan böyle ontolojik bir durumu yaşarlar. Sanırım Antalya'da da bu oluyor. Hatta belki burada daha da çok oluyor. Ama 'bahçe' orada duruyor yine de; hatta *Morca*'dan sonra burada *Bahçe* diye de çok hoş bir dergi çıkarılıyor.

Bursa'da edebiyat, müzik, resim vb. alanlarda çaba harcayanların böyle toplu bir lüksü hiç olmadı. Yakın zamana kadar Mahfel'in de Antalya örneğinde olduğu gibi sanatçıların buluşmasına yönelik bir mekân olup olamayacağını soracak gibi olurum içimden – Soramazdım da soracak gibi olurum!

Şimdilerde böyle bir sorunun kesinlikle sorulamayacağını; Mahfel'in özel sektörde iddialı biçimde işletmeye hazırlanmasından değil de; sanatla, edebiyatla, şiirle uğraşanların bir araya gelebilmesinin yakın zamanda mümkün olamayacağını görmemden kaynaklanıyor.

Öteki alanları bilmiyorum ama, Bursa'da şiir-edebiyat cephesindeki bireylerin hayatla mücadeleleri öylesine zorlu geçiyor ki, neredeyse ölüm-kalım çizgisi denebilir... Bir araya gelmeye hiç mecal yok...

İkinci şehir Çanakkale; mekân da Yalıhan. Yalıhan Mahfel'le değil de; Bursa'daki eski Osmanlı hanlarıyla, özellikle de Kozahan'la karşılaştırılmalı aslında... Onlar gibi çevresi iki katlı bir yapılanmayla sarılı. Yalıhan'da benim en hoşuma giden şey, –begonville yasemin kümesinin gizli bir efsun kattığı– avluda oturanlardan; dileyenlerin çay ve benzerlerini, dileyenlerin de bira içebilmeleri...

Mahfel de madem yeniden yapılıyor, madem Setbaşı çok eski Bursa'nın eski Beyoğlu'suydu; burada da dileyen, yine ince belli küçük cam bardaklardan çay ve benzerlerini, dileyen de bira içebilmeli; bu arada dileyenler de dondurmalarını yerler... Bahçe ızgara, köfte, kokoreç, lahmacun... kokmamalı. Bu karışım zaten sarmış cadde ve sokaklarımızı...

Başka? Kesilen leylağın yakınına yeni bir leylak dikilmeli. Yaralı definne sağaltılmalı. Birer adet at kestanesi, katalpa, tespih ağacı, iğde, gülibrişim, oya ağacı dikilmeli. Çevrede, Gökdere vadisinin içine dikilenler dışında erguvan yok; onlar da tutup tutmamakta kararsız zaten; gözlemlerime göre batıya bakan yamaç istiyor sanki, bu yarı-kutsal (İslamiyet) ya da yarı-lanetli (Hristiyanlık) ağaççık. Varolan dokuyu fazla bozmadan, Mahfel'den Gökdere'ye inen yamaca bir iki de erguvan dikilmeli.

Bütün bunlar olursa, söz, Mado Dondurmalarına adanmış, şiir ağırlıklı bir edebiyat dergisi çıkarmak için çaba harcayacağım; ya da arkadaşlarıma, *Akatalpa*'yı bundan böyle Mahfel ve yeni işletmecisi adına çıkarmamız için ciddi teklif götüreceğim...

Dünyadan geçerken, ya da geçmeden önce, bir renk, bir ses, bir nefes olabileme umuduyla, şiirin, edebiyatın, sanatın kanatları altında toplanmaya, haydi!

NE KALDI

sokağı gökyüzüyle ilişkilendiriyorum
izinli askerlerin şapkalarından
asker şapkalarından bir gökyüzü
nasılsa her gün yaşıyor içimde
acıları yaban otları az az kanyor
ayrılıkları mektupları az az kanyor
hazırandı o hepten kanyor
bak, bir ormanı seçiyoruz, işte
yerini bulmuş ağaçlar içimizde
sarıçtan suluyoruz ağaçları
ağaçlar fısıltıyla yağmurdan konuşuyor
yağmuru senin yanına iliştiirmeliyim
bir sinema günü dinmesini bekledikti
bir süre kül rengi çatılarda
yağmurdu az az kanayan içimde
çoğu aşk sonu kederleriyle ilgilidir
kederleri güz başlangıcına iliştiirmeliyim
ben ne zamandır yalnızım
herkes ne kadar yalnız
güz ne kadar büyütüyor yalnızlığı
ben kaçır gibi yaşamalıyım
kırlangıçları, ağaçları, telâşlı sesleri
güz biriktiriyor yaşlılığı
bakışlarım bir noktaya çoğalıyor
sağlığı hastalığı ölümdü
belki de her şey eskisi gibi
biz hepimiz yeniden doğuyoruz
ağacın ağaç olduğu bir yanılsama belki
suyun su, kuşun kuş
belki de her şey hiç yaşanmadı
deniz kabukları, masamdaki yeşil sürahi
sözcükler, sözcükler anlamını yitiriyor
bir kök biberiye, tuzlu çakıl taşları
hepsi bir yanılsama belki
neye dokunsam çözülüyor çünkü
şu kadarcık yeşillige yer kalmıyor dünyada
çoğu hayatı bir aşk gibi yaşamakla ilgilidir
azar azar eksiliyor farkına varmıyorum
derken geceyi gündüzü bilmiyorum

ağaçlar kapı aralıklarından görünüyor
annemdi hayal oluyor içerlerde
odalardan odalara geçtikçe
sonra o erken vakitlerde
perdeleri aralardı gün girsin diye
komşunun balkonunda çiçekler
çiçekler rüzgârda kokuyor
kokuyor ya her biri o kadar güzel ki
belki de hepsi bir yanılsama
çiçeklerdi ağaçlardı az az kanyor
güzel insanlar erken ölüyor

mahzun sayılır çocuklar
seni çocukların yanına iliştiirmeliyim
çocuklar seni daha güzelleştiriyor
içimize yağmur yağıyor
yağmur seni daha güzelleştiriyor
belki her güzellik bir yanılsama
belki de ayan beyan her şey
herkesin çocukluğu işaret fişegi
ben hepsini yaşıyorum azar azar
kim bilir aşk bitti de bu bendeki
derviş türküleri

SARKIT DİKİT

Panta rei

Mor esintilerle ışılan kule
Nevşehir taşları, oluklu tuğla
demirin ezdiği kas, kemik, safra
iner gecemizden öfkesiz, kübik
biz yığdık bu harmanı soylu, deli
çupra, atmacada hep aynı yılğı
acısak toprakla dağılır ekmekle tuz
tandırılar ateş, Utarit, Çolpan ve Erendiz
rüzgârın çuhası yeşil, ağacı körpe
suyun gözü eski, lipitten, sapiensten
o akar biz dururken ya sarkıt ya dikit
odur karışmayan geceye, tek baş tek vücut
odur ruhun gömleği yakasız, ince
o görür kapı berk, kitli pencere.

İhsan ÜREN**DALLANDIRDIM, BALLANDIRDIM,
DİLLENDİRDİM**

Sözlerin tomurcuk çiçekte. – Dallandırdım.
Bereketliydin çiçek döktün. – Dallandırdım.
Güven arıyordu sokuluşun. – Dallandırdım.
Yuvaydın kuş kondurdun. – Dallandırdım.
Defne taşıyan güvercindir. – Dallandırdım.
Tut ki beklenen umuttun. – Dallandırdım.

Belki çok uzaklardaydı ufkun. – Ballandırdım.
Akıl almaz güzeldi görüntün. – Ballandırdım.
Kök salmamıza uygundu iklimin. – Ballandırdım.
Özgürlüklere doğmalıydı düşün. – Ballandırdım.
İnsancaydı hepsi, çok istemedin. – Ballandırdım.
Biraziyle kaymaklı olurdu yurdum. – Ballandırdım.

Umutlarımız olura yelken bassın dedim. – Dillendirdim.
Sevilen bir yer olsundu yurdum, umdum. – Dillendirdim.
Düzgün insan ilişkileriydi hep özlemim. – Dillendirdim.
İnsandık, insanca haklarımızı istedin. – Dillendirdim.
İsteklerim vizesiz pasaportumdu, gömdüm.– Dillendirdim.
Kanatları kopuk geleceğimizi, gömdüm. – Dillendirdim.
'Neden böyleyiz' dayanılmazdı, gömdüm. – Dillendirdim.
Tekerimize çömek soğanlaraydı sözüm. – Dillendirdim.

Dallandırdım, ballandırdım, dillendirdim isteklerimi:
İyimserim ama, biliyorum olmayacak bunların binde biri!
Ben görmem, siz yaşayıp göreceksiniz.
Tarih önünde tanık olasınız diye : – Onları dillendirdim.

NIÇİN ŞİİR YAZDIĞIMI BİLMİYORUM

Haydar ERGÜLEN

*Bursa Şehir Kütüphanisi'ndeki
konuşma (23 Eylül 2000,
Saat:18.00)*

İlk şiirim 1973'te yayımlandı. Bir gazeldi, *Karton Valiz* adlı kitabımın ilk şiiridir. Demek ki, 27 yıldır yazıp yayımlıyorum. Fakat hâlâ niçin şiir yazdığımı bilmiyorum. Bilmediğim bir şey için sebepler bulmak, uydurmak da istemem. Ben, niçin şiir yazdığımı bilmeyen şairlerdenim, doğrusunu isterseniz, bu da beni hiç rahatsız etmiyor, daha da kötüsü yazma isteğimi azaltmıyor. Niye şiir yazdığını bilen şairlerden olmak ister miyim, bilmiyorum. Şiirdir yazılır, hevestir geçer... diyelim, ve geçmesini bekleyelim. Geçmezse de ne yapalım, yazılacak demektir. Yazılsın, ben kimsenin şiir yazmasına da, yayımlanmasına da karşı değilim. Yazılır, yayımlanır, okunmaz, okunur. Ben galiba şiir okumayı da şiir yazmayı sevdiğim kadar sevdiğim için, ne kadar çok şiir yazılıp, yayımlanırsa o kadar iyi diye düşünüyorum. Böylece daha çok şiir okuma ve şiiri daha fazla sevme şansım da olur.

Her şair geleceğe kalmak ister...

Hayatta, işte, evde, sokakta kavgayı ve tartışmayı sevmediğim gibi, şiirde de hiç sevmedim. Yine de başıma gelmesini engelleyemedim. O günler geçti neyse ki, iyi ki geçti. Şiirin, tartışma kaldıran bir şey olmadığını düşünüyorum. Şiir üzerinde niye bunca tartışma çıktığını, kavgalar koptuğunu da anlayabilmiş değilim. Çok basit bir ölçüm var : Şiir yazılır, yayımlanır, bazıları yayımlandığı yıllarda okunur, bazıları yıllar sonra okunur, bazıları da ne kadar zaman süresince kalabileceğine geleceğe kalır. İşte bugün sevgiyle, zevkle okuduklarımız da geçmişten bize kalanlardır. Elbette bütün şairler gibi, ki şiirin önniyeti de bence budur, şiirlerimin geleceğe kalmasını, yıllar sonra da okunmasını, başka dillere tercüme edilmesini isterim. Fakat bunun için şairin yapabileceği bir şey yoktur, benim de yoktur. Ama geleceğe kimin ya da kimlerin kalacağını söylemek zannımca imkânsız bir şeydir ya da 'Türk şiirinde o olmazsa, bu olmazsa şiirimiz bir şey kaybetmez' demek de biraz değil, hayli tuhaf bir şeydir. Bunlar nasıl söylenip yazılır, doğrusu şaşırıyorum. Kimsenin böyle fâllar bakmasını dilemem, çünkü şairliğe ya da şiir adamlığına yakışan bir iş değildir.

Cemal Süreya'ya özeniyorum.

Şiir ve şairler üstüne hayli yazdım, yıllarca yazdım. 2000 başlangıç itibarıyla bu defteri kapattım, hesabı kestim. Bundan sonra da yazmayı düşünmüyorum. Fakat her zaman sevmekten ve övmekten yana bir tutumum oldu. Şairlerin pek çoğu gibi bir tavır olarak, başka şiirler, şairler, kitaplar hakkında hiç yazmayabilirdim; fakat eleştirmenin, değerlendirmenin az ya da yetersiz olduğu durumlarda, zamanlarda bu iş şairlere de kaçınılmaz olarak düşüyor. Bende 'Bekçi Murtaza' gibi yüksek bir vazife anlayışı olduğundan, biraz üstüne alımdım ve sevme vazifemi yaptım. Pek çok dergide yazdım, özellikle *Şiir-lik*'teki 'İtina ile Şi- ir Okunur' ve *Varlık*'taki 'Okur-Yazar' adlı yazıları dolayısıyla, lehte ve aleyhte pek çok tepki aldım. Olumlu-olumsuz tepki veren herkese yürekten teşekkür ederim, çünkü bu bir katılımdır, yazıların okunduğunu ve şairleri ilgilendirdiğini gösterir. *Şiir-lik*'te yazdığım dönemlerde yayımlanan dergilerin pek çoğuna uzanmaya çalıştım, hiç görmediklerim de oldu. Bazı dergileri kendime daha yakın, bazıları daha uzak buldum, elbette şiirini önceden bildiğim ve sevdiğim şairler daha çok ilgilendirdi beni. Fakat bir defa bile

imzasıyla karşılaştığım şairlere de haksızlık etmemeye çalıştım. En azından sevebileceğim bir dizesini aradım ve çoğu kere buldum da. O dönemlerde ve sonraları bana yöneltilen bir eleştiri, daha doğrusu suçlama çok dikkat çekiciydi : "Ne o, Haydar Ergülen, kendini Cemal Süreya mı sanıyor?" Kendimi Cemal Süreya sanmadığımı söylemeye gerek bile yok, suçlamayı yapan da söylediği şeye inanmıyordu elbette, fakat farkına varmadan, bilmeden adımı Cemal Süreya ile birlikte anıyordu ki, doğrusu hoşuma gittiğini saklayamam : Geçen yıl *E* dergisindeki bir söyleşimde de belirtmişim, Cemal Süreya'ya özendiğim doğrudur.

Şiir 'başkası'nın değildir, sevenindir...

Ben artık şu kadar kitabım yayımlandığı, toplu şiirlerimin birinci cildi çıktığı için bir bakıma şairliği onaylanmış bir şair sayılırım sayılmasına da, beni kendi yazdığım şiirler kadar, benim yazmadığım şiirler de çok ilgilendirdiği için 'nasıl bir şair olduğum' hususunda tereddütlerim var. Geçen aylarda *Radikal* gazetesindeki "Açık Mektup" köşesinde, çok sevdiğim Mehmet Taner'in, artık çok sevdiğim aşıkâr olan Cemal Süreya için yazdığı, ve *Bahçe* dergisinde yayımlanan "Cemal Süreya'yı Özlemek" şiiriyle ilgili bir yazı yazmıştım. Bu şiiri çok sevdiğim için, Mehmet Taner'e telefon edip 'Sana bir şiirimi okuyabilir miyim?' dedim, ve Mehmet Taner'in şiirini Mehmet Taner'e 'şiirim' diye okudum. Benim için şiir ve şairlik budur, bundan daha farklı bir şey değildir. Yalnızca Mehmet Taner'in bu olağanüstü şiiri için değil, başka şairlerin şiirlerini de kendimin sanacak kadar benimsediğimi biliyorum, bunlardan biri de Ahmet Güntan'ın 20 yıl kadar önce yazdığı "Beyaz Peugeot" adlı şiiridir. Ben şiire 'Başkasının Şiiri' diye bakmam, bakamam, sevdiğim her şiir benim şiirimdir. Şairlerin bu kadar bencilliğini de hoş görmek gerekir diye düşünürüm.

İyi şairler arkadaşımıdır!

Behçet Aysan ve Metin Altok, Sivas'ta yanan, yakılan 37 canımızdan yalnızca ikisidir. Behçet, Ankara'dan çok yakın, çok sevgili, çok adam, çok şair bir arkadaşımıdır. Metin Altok ise hepimizi şiiriyle çok etkileyen, sıcacık bir ağabey. Onları yitirdikten sonra özellikle, insanları, şairleri hayattayken sevdiğimizi söylememizin gerektiğine inandım. Belki de sevgi ve övgü yazılarımda bu kıyım çok etkili oldu. Sevdiğim her şair için yazmadım elbette, arkadaşlarını yazıyor deseler de, şiirini ve dostluğunu en çok sevdiğim Seyhan Erözçelik, Vural Bahadır Bayrıl, Ahmet Erhan, Hüseyin Ferhad, Şükrü Erbaş gibi benim için çok önemli şairler için henüz yazmadığımdan haberleri yok. Olsun, onlar için nasılsa yazarım. Arkadaşlıklar eskidikçe güzelleşir, arkadaşlık sabretme sanatıdır. O yüzden arkadaşlarımı yazıyor suçlaması yarı yarıya doğru, ama yarı yarıya da eksiktir : İyi şair olan arkadaşlarımdan henüz yazmadıklarım var! Bu suçlamayı yapanların bilmedikleri bir şey var. Umarım hayat onlara da güzelce öğretir : Arkadaşlık, şiir kadar kıymetlidir, hele de arkadaşlarımız iyi şairse! İyilik ve şiir : Ben şiirini sevdiğim insanların, iyi insanlar olmasını da dilerim, her zaman olmuyor kuşkusuz, ben de bu durumda şiirle yetiniyorum!

Ödüllere hâlâ karşıyım!

Bu yıl yapılan ve ilk kez katıldığım, katılmaktan da mutluluk duyduğum "Bursa Edebiyat Günleri"nin 5. sinde sevgili Ramis Dara, ki o da hâlâ Eskişehir'le birlikte en çok sevdiğim şehir olan Ankara'dan arkadaşımıdır, bunu bilhassa belirtiyorum, çünkü Ankara arkadaşlıklarını benim için çok kıymetlidir, konuşmamı yapmak üzere beni kürsüye davet ederken 'popüler' ve 'ödülcü' bir şair olduğumu vurguladı, kendisinin burada olmasını umuyorum. Kırılmadım ama biraz şaşkırdım, çünkü 'popüler' bir şair değilim, 'ödülcü' olduğuma gelince de bunun hesabını vermek istiyorum; fakat ondan da önce' tıpkı 1981'de *Gösteri* dergisinin gençler arasında düzenlediği şiir yarışmasında Murathan Mungan'ın "Sahtiyan" adlı uzun şiiriyle 1., benim de "Unutulmuş Bir Yaz İçin" adlı şiirimle 2. olduğum yarışmanın

ardından söylediğim bir sözün hâlâ geçerli olduğunu düşünüyorum : Ben ödüllere karşıyım. Bunca ödülünden sonra ve bunca ödüle rağmen. *Gösteri*'nin ödülüne kendi isteğimle katıldım ve 2. oldum. Aradan geçen 15 yılda dört kitabım çıkmış olmasına rağmen, hiçbir ödüle katılmadım ve ödüllere karşı tutumumu yazılarımla ya da çeşitli söyleşiler vesilesiyle sürdürdüm. *Eskiden Terzi* kitabım yayımlandığında ise haberim olmayan bir ödülle karşılaştım, Halil Kocagöz Şiir Ödülü. Ödüllerle ilgilenmediğim için, kim, hangi ödülü, ne zaman düzenliyor, kimler yarışıyor, kimler ödül veriyor, hiçbir bilgim yoktu. Bir gün sevgili Mehmet H. Doğan İzmir'den telefon etti, ve kitabımın, *Eskiden Terzi*'nin, şairler, eleştirmen, dergi yöneticilerinden oluşan yaklaşık 60 kişilik bir seçiciler kurulunun büyük çoğunluğunun oylarıyla seçildiğini, benim ödüle karşı olduğumu bildiklerini, fakat bunun değerlendirme yöntemiyle diğer ödüllerden farklı olduğunu söyleyerek, beni ikna etti ve ödülü aldım. Sanırım aynı yıldır, Behçet Necatigil Şiir Ödülü'nü Metin Cengiz'in kazandığı yıl, ödül sonrasında o ödüle *Sonradan Terzi* kitabıyla benim de katıldığım söylendi. Ben katılmamıştım oysa, Şiir Atı Yayınevi katılmış, ve dörde karşı üç oyla, Metin Cengiz kazanmış. Törene gittim ve Metin'i kutladım. Orada da beni şaşırtan bir şey oldu, sevgili Adalet Ağaoğlu benim kapıdan girdiğimi görünce çok sevindi ve beni kutladı, törene katıldığım için. Şaşırdım, hem ödüle katılmamıştım, hem de sevdiğim bir şair arkadaşımı kazanmıştı. Törene gitmeden daha doğal bir şey olamazdı. Bizans entrikaları ve muhtelif rivayetler karşısında, hırslı ve iddialı bir yapım olmadığı halde, ertesi yılın Necatigil Ödülü'ne katılmak için, oturdum 8-9 ayda *Kırk Şiir ve Bir*'i yazdım, ödüle katıldım, ve 17 yıllık Necatigil Ödülü'ü tarihinde ilk kez bir kitap yedi seçici kurul üyesinin de oybirliğiyle seçildi. Orhon Murat Arıburnu Ödülleri kapsamındaki Cahit Külebi Jüri Özel Ödülü'ne katılmam ve kazanmam da aynı sebeptendir, aynı 'hırs' sebebiyledir. Altın Portakal Ödülü'ne ise daha önce *Varlık*'ta değinmişim. Türkiye'de ilk kez şiire bunca değer veriliyor ve kazanan kitaba dair bir sempozyum gerçekleştirilerek, bildiriler bir kitapta toplanıyordu, kitabım için böyle bir açılım düşledim, katıldım ve kazandım. Şaşırtıcı gelebilir ama hâlâ ödüllere karşıyım, keşke hangi vesileyle olursa olsun, şairler ödüllere katılmak zorunda kalmasa! Yine şaşırtıcı gelebilir ama, kazanmayı istediğim bir tek ödül var : Behçet Aysan Şiir Ödülü. Hiç katılmadım, bu yıl niyetlendim, zamanında başvurmadım, gelecek yıl katılmak istiyorum. Kazanmayı da çok istiyorum, çünkü bu benim için çok değerli bir ödül olacak, çünkü üstünde Behçet Aysan yazıyor.

Şiirin ne olduğunu bilmiyorum!

Şiire dair bilmediğim pek çok şey var, hatta bilmediğim şeyler bildiklerimden de çok, fakat daha da önemlisi, niye şiir yazdığımı bilmediğim gibi, şiirin ne olduğunu da bilmiyorum. Öğrenmeye heves etsem öğrenebilir miyim, bundan da şüpheliyim. Fakat kimden ve nereden öğrenebileceğimi de doğrusu bilmiyorum. Daha da doğrusunu isterseniz, pek de merak etmiyorum şiirin ne olduğunu. Çünkü öğrenince hiçbir şeyin değişmeyeceğini biliyorum. Tek bildiğim, şiiri bir mektup yerine, bir mektup niyetine yazdığım. Gidiyor mu, kime gidiyor, bu da açıkçası beni çok ilgilendirmiyor. 1000 – 3000 arası değişen bir tirajı var kitabımın. Okurum kim, nasıl bir okur, niye okur? Sosyoloji öğrenimi görmüş, iletişim sektöründe çalışan ve bazı sevgili arkadaşlarımla deyimlerle bir 'reklamcı şair' olarak biraz merak etsem, bilesem iyi olur ama, bende kadim bir meraklılık olduğu için, okur meselesini hiç kurcalamıyorum. Umarım iyi bir okurdur, şiirlerimi okumak onlara iyi geliyordur. Kitaplarımla saklarlar da çocukları, torunları da okur umarım.

'Ölüm' kitabım bir 'skandal'dır!

İyi şiirlerim de oldu kötü şiirlerim de, iyi kitaplarım da var kötü kitaplarım da. "Bursa Edebiyat Günleri"ne sunduğum bildirinin adı "Hayatımın En Kötü Kitabımı Nasıl Yazdım?" dı. Bu eğlenceli ve bir o kadar da trajik yazıyı okuyanlar *Ölüm Bir*

KEDİ KILINDAN HIRKA

Güle güle Junior

Bilinmiyor

Deniyor ki; Hiç uğramadı buralara
Kurutulmuş kayısı renginde gözleri vardı oysa. Beş bacaklı bir
Sehpanın üzerinde uyurdu geceleri. Ve insana sürekliliği soyulmuş
[bir patlıcan

Gibi bakardı.

Savaşkan bir rüzgârın ısıklarına karıştı.

Düğmelerini ilikliyor şimdi dünyanın
Ve geniş yığınlar arasında, belki de bir ikindi pazarında
"Keçi derisinden şemsiye"(x)
Kedi kılından hırka
Satıyor artık.

Korkak ve kederli.

(x) Saint-John Perse, *Şiirler*, Tan Yayınları, Sayfa 64

Skandal adlı kitabımdan söz ettiğimi hemen anlayacaklardır. Sevgili Hilmi Haşal, keşke burada olsaydı, bu ay *Varlık*'taki güzel yazısında, onun kötü bir kitap olmadığını söylese de, kibarlığından ve inceliğinden, bence kötü bir kitap, ömrüm yeterse, dört kitap olarak tasarladığım bu dizinin, aşk, çocukluk ve hiçlik konulu üç kitabımı yazdıktan sonra, *Ölüm Bir Skandal*'ı yeniden, yani ikinci kez yazmayı istiyorum. Bir şairin kötü şiirler de yazma hakkı olduğunu filan iddia edecek değilim. Kötü bir kitap yazdıktan sonra, bunu söylemek ayıp olur, ama kötü bir kitap oldu işte. Keşke, biraz bekletseydim! Umarım, bu bana iyi bir ders olur da, bir daha şiir yazmaya kalkışmam!

Şiire, şiirime dair sevinçlerim, kırgınlıklarım eksikliğiyle fazlasıyla böyledir. Bu 'daldan dala' konuşmayı dinleme sabrı gösterdiğiniz için çok teşekkür ederim. Birkaç şiir okunduktan sonra, bu şiir akşamını karşılıklı sohbetle sürdürebiliriz.

Koordinasyon	:	Serdar Ünver (Tel : 0 532 – 742 14 24)
Yapım	:	Melih Elal (Faks : 0 224 – 442 92 14)
Katkıda Bulunanlar	:	Mustafa Durak, Hilmi Haşal, İhsan Üren...
Sahibi – Sorumlusu	:	Prof. Dr. Ali Özçeşlebi
Yönetim Yeri	:	324 Numaralı Oda
Baskı	:	Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 – BURSA
Yazışma Adresi	:	Ramis Dara, P. K. 68 16371 Ulucami – BURSA
Elektronik Posta	:	akatalpa@hotmail.com

Aylık edebiyat dergisi Akatalpa Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.

